

Tortenelem TZ 17, 19 Lecke

tk, feladatok: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/lecke_05_019

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/lecke_05_017

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/fejezet_05_osszefoglalas

videok: <https://www.youtube.com/watch?v=auNaGRZOErE>

<https://www.youtube.com/watch?v=nBqc6sl5a4s>

Evszamok:

17. Lecke A kommunista Szovjetunio

A totalis diktatura es a partallam kiepitesi

1922: A Szovjetunio létrejotte; Sztalin a SZKPKB fotitkara lesz

1924: Lenin hala

1928: Trockijt szamuzik a Szovjetuniobol

1932: A nagy ehinseg kezdete

1936: A sztalini tisztogatasi hullam, a koncepcios perek kezdete

19. Lecke A szocialista n.o

A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom

1923: muncheni sorpuccs

1925: a Mein Kampf megjelenese

1933.1.30: Hitler nemet kancellar lesz

1933: N.o kilep a nepszovetsegbol, elso koncentracios taborok felallitasa

1933.2.27: A Reichstag felgyujtasa

1934.6.30: "A hosszu kesek ejszakaja" nevu politikai tisztogatas

1935: A nurnbergi törvények elfogadása; flottaegyezmény megkötése NagyBritanniával; A Saar-videki népszavazás; alt. hadkotelezettség bevezetése

1936: A rajna-videk remilitarizálása; az Antikomintern-paktum; Berlin-Roma-tengely

1938.3.12: Ausztria N.o-hoz csatolása (Anschluss)

1938.9: A müncheni konferencia; A Szudeta-videk N.o-hoz csatolása

1938.11.9-10: Zsidók elleni pusztítások (kristályéjszaka)

1939.3.15: A Cseh-Morva Protektorátus létrehozása **össz.:**

1922: A Szovjetunió létrejötte

1929: A gazdasági világválság kezdete

1933: Náci hatalomátvitel

1938 Az Anschluss, müncheni konferencia

Fogalmak:

1. **Totális állam:** Olyan kormányzati rendszer, amelyben az állam teljes ellenőrzést gyakorol a társadalom minden területe felett, beleértve a gazdaságot, a politikát, a kultúrát és a magánéletet.
2. **Többpártrendszer:** Politikai rendszer, amelyben több párt verseng a hatalomért, biztosítva a választás lehetőségét és a demokratikus működést.
3. **Egypártrendszer:** Politikai rendszer, amelyben csak egyetlen párt működhet legálisan, kizárva a politikai versenyt és az ellenzéki véleményeket.
4. **Személyi kultusz:** Egy politikai vezető idealizálása és istenítése, gyakran propagandával, hogy a vezető tévedhetetlennek és nélkülözhetetlennek tűnjön.
5. **Koncepciós per:** Olyan bírósági eljárás, amely előre meghatározott ítéleten alapul, politikai okokból koholt vádakkal indítják.
6. **Gulag:** A Szovjetunió kényszermunkatáborainak rendszere, amely politikai foglyokat, bűnözőket és más kényszermunkásokat foglalkoztatott embertelen körülmények között.
7. **Holodomor:** Az ukrainai mesterségesen előidézett éhínség (1932–1933), amelyet a szovjet hatóságok politikája okozott, milliók halálát okozva.
8. **Államosítás:** A magántulajdonban lévő vállalatok, földek vagy más eszközök állami tulajdonba vétele, gyakran a kommunista rendszerekben.

9. Kollektivizálás: A mezőgazdasági termelés átszervezése közös gazdaságokba (kolhozok), magántulajdon felszámolásával, főként a Szovjetunióban.
10. Kulák: Módosabb paraszt, akiket a szovjet propagandában osztályellenségként bélyegeztek meg, gyakran üldöztek vagy kitelepítettek.
11. Tervgazdaság: Központilag irányított gazdasági rendszer, ahol az állam határozza meg a termelési célokat és eszközöket.
12. Piacgazdaság: Olyan gazdasági rendszer, amelyet a kereslet és kínálat szabályoz, az állami beavatkozás minimális.
13. Fasizmus: Totalitárius politikai ideológia, amely a nacionalizmust, az erős vezetőt és az állami irányítást hangsúlyozza, jellemzően militarista és antidemokratikus.
14. Nemzetiszocializmus: Németországban kialakult ideológia, amelyet Adolf Hitler vezetett, szélsőséges nacionalizmus, antiszemitizmus és fajelmélet jellemezte.
15. Fajelmélet: Az az elképzelés, hogy az emberiség különböző „fajai” között hierarchia létezik, gyakran az egyik faj felsőbbrendűségét hirdetve.
16. Antiszemitizmus: A zsidókkal szembeni előítélet, gyűlölet vagy diszkrimináció.
17. Führer: Németül „vezető”; Adolf Hitler címe a náci Németországban, amely az abszolút hatalmat szimbolizálta.
18. SS: Schutzstaffel, a náci Németország elit fegyveres testülete, amely a koncentrációs táborokat is felügyelte.
19. Anschluss: Ausztria 1938-ban történt Németországhoz csatolása, amelyet a náci rezsim hajtott végre.

Személyek:

Joszif V. Sztálin: A Szovjetunió vezetője (1924–1953), a szovjet kommunizmus kiépítője, akinek nevéhez fűződik a Gulag-rendszer, a kollektivizálás és a személyi kultusz.

Adolf Hitler: Német politikus, a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP) vezetője, a náci Németország diktátora (1933–1945), a második világháború és a holokauszt felelőse.

Topográfia:

Szovjetunió: Kommunista szövetségi állam (1922–1991), amely a kelet-európai és ázsiai területek nagy részét lefedte.

Kolima-vidék: Távoli terület Szibériában, ahol a legkeményebb szovjet kényszermunkatáborok működtek.

Leningrád (Szentpétervár): Orosz város, a szovjet időszakban Leningrádnak hívták, fontos történelmi és kulturális központ.

Moszkva: A Szovjetunió és ma Oroszország fővárosa, politikai és gazdasági központ.

Berlin: Németország fővárosa, a náci Németország központja, később a hidegháború alatt kettéosztott város.

Kronológia:

1922: A Szovjetunió létrejött, amely egyesítette az orosz forradalmat követően kialakult kommunista államokat.

1929: A gazdasági világválság kezdete, amely globális recessziót okozott, hatása megváltoztatta a politikai és gazdasági viszonyokat világszerte.

1933: A náci hatalomátvétel Németországban, amikor Adolf Hitler kancellár lett, és megkezdte diktatúrájának kiépítését.

1938: Az Anschluss (Ausztria Németországhoz csatolása) és a müncheni konferencia, amelyben a nagyhatalmak engedményeket tettek Hitlernek.